

Derde Tussen-
rapportage Preventie-
project Marokkaanse
Jongeren Osdorp

Amsterdam, februari 1993
Van Dijk, Van Soomeren en Partners
Cor van 't Hoff

van dijk, van soomeren en partners

Van Dijk, Van Soomeren en Partners BV
KvK Amsterdam nummer 176.766
Van Diemenstraat 410 - 412, Amsterdam
postadres Mariotteplein 9, 1098 NW Amsterdam
tel 020 - 625 75 37, 626 69 70
fax 020 - 627 47 59

93/04

Derde Tussen-
rapportage Preventie-
project Marokkaanse
Jongeren Osdorp

Amsterdam, februari 1993
Van Dijk, Van Soomeren en Partners
Cor van 't Hoff

Inhoud

	pag.
1 Inleiding	1
2 De voortgang van het Preventieproject	2
2.1 Evaluatie van samenwerking binnen het netwerk	2
2.2 Samenwerking in het netwerk vanaf november 1992	2
3 Jongeren van het Preventieproject	5
3.1 Aanmeldingen	5
3.2 Bemiddelingen	5
4 De voortzetting van het Preventieproject	7

1 Inleiding

Na een voorbereidingsperiode van enkele maanden is op 1 januari 1992 het Preventieproject Marokkaanse Jongeren Osdorp (PMJ) van start gegaan. In de (eerste) Tussenrapportage van het project is hieraan uitgebreid aandacht besteed. Van de eerste maanden van het functioneren van het project is verslag gedaan in de Tweede tussenrapportage¹. Hierin is geconstateerd dat er een goed netwerk is opgebouwd en dat er met een aantal organisaties concrete samenwerkingsafspraken is gemaakt.

In de tweede helft van 1992 hebben zich rondom het PMJ een aantal ontwikkelingen voorgedaan in de personele sfeer. Na een tijdelijke afwezigheid in verband met vakantie gevolgd door een periode van ziekte heeft contactfunctionaris Mimoun Ouariachi het project per 1 november 1992 verlaten. Gelukkig is op korte termijn in adequate vervanging voorzien. Per medio oktober 1992 is Hassan Elyousfi als nieuwe contactfunctionaris aangesteld. Elyousfi heeft ervaring als contactfunctionaris: hij vervulde deze functie gedurende ongeveer 2 jaar in Amersfoort.

Het vertrek van een medewerker en de aanstelling van een nieuwe betekent natuurlijk dat er even een periode van stilstand optreedt. Een fase van afbouw gevolgd door een inwerkfase zorgen voor deze stagnatie. In het project Osdorp, waar in feite één medewerker de dagelijkse uitvoering verzorgt, is dit het geval geweest.

Gezien het feit dat het project enige vertraging heeft opgelopen is het op dit moment niet zinvol een uitgebreid tussenrapport te schrijven. In de volgende tussenrapportage die medio 1993 zal verschijnen, zal nader op het project en de effecten van de bemiddelingen worden ingegaan.

Leeswijzer

In deze notitie komt in hoofdstuk 2 de voortgang van het PMJ aan de orde. Centraal staat de manier waarop het project is voortgezet na de personeelswisseling.

In hoofdstuk 3 wordt kort ingegaan op de jongeren van het project.

In hoofdstuk 4 komt de uitbreiding van het PMJ met een extra (vrouwelijke) contactfunctionaris aan de orde en de voortzetting in 1993.

¹ Zie: Tussenrapportage Preventieproject Marokkaanse Jongeren Osdorp, oktober 1991 en Tweede tussenrapportage Preventieproject Marokkaanse Jongeren Osdorp, mei 1992.

2 De voortgang van het Preventieproject

2.1 Evaluatie van samenwerking binnen het netwerk

In oktober en november 1992 (tijdens de periode van personele wisseling op het Preventieproject) heeft de coördinator een aantal deelnemers van het netwerk bezocht. Doel hiervan was tweeledig:

- nagaan hoe men de samenwerking met het project tot dan toe heeft ervaren,
- vaststellen welke verbeteringen eventueel aangebracht zouden moeten worden.

Bij deze snelle evaluatie van de samenwerking binnen het netwerk blijkt, dat een aantal instanties zeer tevreden is over het project. Dit geldt vooral voor onderwijsinstellingen.

De coördinator van de Montelbaan, een dependance van de streekschool Elandsstraat, meldt dat de samenwerking goed verloopt. Ook het Florens-college is tevreden over de samenwerking met het PMJ. Van het Caland-lyceum is de studieleider van de beginschool positief over het project, al bestaat er nog enige onduidelijkheid over welke jongeren bij het project kunnen worden aangemeld.

Men wijst ook op het belang van een goede en duidelijke terugkoppeling. Er worden ook enkele kanttekeningen bij de samenwerking met het project geplaatst. De studieleider van de eindschool van het Caland-lyceum (3e en 4e klas) geeft aan weinig voordeel van het project te hebben gehad; hij tekent hierbij echter aan dat dit te verklaren is aangezien er nog geen jongeren uit deze klassen bij het project zijn aangemeld.

De leerplichtambtenaar geeft aan dat er verschil van inzicht bestaat over de te hanteren werkwijze tussen haar en het PMJ. Kortere en snellere interventies hebben haar voorkeur hetgeen te verklaren valt uit een verschil in werkwijze: de leerplicht wordt geconfronteerd met een jongere voor wie een school gezocht moet worden, het project probeert achterliggende problemen op te lossen.

Door de politie is aangegeven dat men meer informatie wenst over het verloop van de bemiddelingen voor jongeren die door haar zijn aangemeld: men heeft behoefte aan een regelmatige terugkoppeling. Negatieve ervaringen met hulpverlening in het verleden zouden een belangrijke oorzaak zijn van het feit dat de samenwerking met het Teenerteam niet op gang is gekomen.

Op de Willemsen/Irene-school die door vele Marokkaanse Osdorpers wordt bezocht (in schooljaar '92-'93 zijn dat er 84) maar die geen enkele jongere had aangemeld blijkt, dat de gemaakte afspraken op directie-niveau zijn blijven hangen. Leerlingbegeleiders zijn niet op de hoogte gesteld van de afspraak in welke gevallen jongeren naar het project kunnen worden doorverwezen.

Een belangrijke bevinding van de tussenevaluatie is, dat door het project veel aandacht wordt besteed aan een zorgvuldige terugkoppeling van de activiteiten en resultaten van de ondernomen bemiddelingen.

2.2 Samenwerking in het netwerk vanaf november 1992

Gedurende de eerste werkweken van de nieuwe contactfunctionaris is veel tijd besteed aan de kennismaking binnen het netwerk en het leren van de sociale kaart van Amsterdam-west en met name die van Osdorp. Bij de gevoerde gesprekken is tegelijkertijd, aan de hand van de gesignaleerde knelpunten die in de vorige

paragraaf zijn vermeld, aandacht besteed aan bijstelling van de bestaande afspraken.

Per sector wordt de stand van zaken besproken met betrekking tot de samenwerking in het netwerk na de start van de nieuwe contactfunctionaris.

Marokkaanse organisaties

In verband met het belang van de betrokkenheid van de Marokkaanse gemeenschap bij het project, is direct contact gelegd met de zelforganisaties in Osdorp. De bestaande contacten zijn door de oude contactfunctionaris overgedragen.

De nieuwe contactfunctionaris is geïntroduceerd bij de beide moskeeën die Osdorp rijk is. Vanwege de contactlegging heeft de contactfunctionaris op verzoek van het moskeebestuur algemene adviezen verstrekt aangaande de aanvraag van een verblijfsvergunning en de opstelling van een arbeidscontract voor een nieuw aan te stellen Imam.

Ook met bestuursleden van de vereniging Marhaba is kennis gemaakt. Zodra de activiteiten voor kinderen die vanwege een verhuizing enige tijd hebben stil gelegen weer starten, zal de contactfunctionaris deze contacten intensiveren.

Onderwijs

Omdat het onderwijsveld een belangrijke bron van aanmeldingen voor het project vormt, is hier gedurende de introductie-periode veel aandacht aan gegeven. Ook hier zijn de bestaande contacten zoveel mogelijk overgedragen. Daarbij is aandacht besteed aan de gesignaleerde knelpunten in de samenwerking.

De contactfunctionaris heeft enkele dagdelen stage gelopen bij de leerplichtambtenaar van Osdorp. Er zijn gezamenlijk scholen bezocht en huisbezoeken afgelegd. In een vast wekelijks overleg tussen contactfunctionaris en leerplichtambtenaar wordt goede en regelmatige afstemming nagestreefd. Tijdens dit overleg kunnen jongeren worden aangemeld en vindt terugkoppeling plaats.

Met een aantal scholen voor basis-onderwijs heeft de contactfunctionaris in het kader van individuele bemiddeling contact gelegd. Er is nog geen structureel overleg met het basis-onderwijs tot stand gebracht. Er is namelijk voor gekozen in eerste instantie de bestaande contacten met het voortgezet onderwijs over te nemen en uit te bouwen. In 1993 zal door het project nadrukkelijk naar netwerkvorming met het basis-onderwijs worden gestreefd.

De contactfunctionaris neemt deel aan het reguliere overleg tussen de studieleiders van het Caland-lyceum en de leerplichtambtenaar. Marokkaanse jongeren met individuele problemen kunnen via dit overleg (gecoördineerd) worden aangemeld. Er vindt terugkoppeling plaats over ondernomen activiteiten en bereikte resultaten. De contactfunctionaris neemt ook deel aan de maandelijkse zorgbreedte-commissie van het Florens-college. Ook hier vindt terugkoppeling plaats en worden afspraken gemaakt over verdere begeleiding van jongeren.

Het project is geïntroduceerd bij de studieleiders van de Willemsen/Irene-school.

Er is uitleg gegeven over het doel en de werkwijze van het project en er zijn afspraken gemaakt omtrent de aanmelding van jongeren door de studieleiders. Na de kerstvakantie zal de samenwerking worden geëvalueerd.

Na een introductie op de streekschool de Montelbaen is afgesproken dat de contactfunctionaris en deze school regelmatig contact zullen onderhouden in verband met individuele jongeren.

De contactfunctionaris heeft ook kennis gemaakt met het Europa-college. Er is met een aantal leerlingen gesproken in verband met kleine problemen. Aangezien een belangrijk deel van de leerlingen van dit KMBO ouder zijn dan de doelgroep van het project, zal de samenwerking met deze school niet worden geïntensiveerd. Wel kan in individuele gevallen een beroep op de contactfunctionaris worden gedaan.

Politie en justitie

Inmiddels zijn er door de districtsleiding van de politie 6 jongeren naar het project doorverwezen. Ook zijn in november 1992 de volgende afspraken gemaakt met de districtsleiding:

- wekelijks bezoekt de contactfunctionaris het politiebureau; hierbij meldt de leider van het Teenerteam jongeren aan en vindt terugkoppeling plaats,
- spoedeisende gevallen worden telefonisch of per fax doorgegeven.

Het is de bedoeling bij deze afspraken samen te werken met het Perspectiefproject: de wekelijkse bezoeken worden gezamenlijk afgelegd en de doorverwijzing wordt afgestemd. Bij het ter perse gaan van deze tussenrapportage heeft het eerste wekelijks bezoek plaatsgevonden en zijn de eerste vier jongeren door het Teenerteam aangemeld (deze aanmeldingen zijn niet in de tellingen van hoofdstuk 3 meegenomen).

Door justitie zijn nog steeds geen jongeren bij het project aangemeld. Hierbij moet worden aangetekend dat het OM in het algemeen met jongeren met een zwaardere problematiek te maken krijgt dan de doelgroep van het project.

De contacten met de Raad voor de Kinderbescherming zijn goed. Zij vinden plaats in het kader van de hulpverlening aan individuele jongeren.

Welzijn en jeugdhulpverlening

Met Impuls vindt regelmatig overleg plaats, onder meer met betrekking tot de afstemming van activiteiten die voor jongeren worden ondernomen. Het gaat in concreto om sportactiviteiten. Daarnaast is er contact met de trajectbegeleider van Impuls die in stadsdeel Geuzenveld/Slotermeer leer- en/of werktrajecten voor jongeren opzet.

De samenwerking met de Stichting Eerstelijns Zorg Osdorp (SEZO) is goed, er vinden verwijzingen plaats van en naar de Sociaal Raadslieden. Incidenteel wordt overlegd over de gezinssituatie van individuele jongeren met maatschappelijk werkers van het AMW.

Ook met een aantal instellingen voor jeugdhulpverlening wordt samengewerkt. Met het SaC heeft beleidsmatige afstemming met betrekking tot het Perspectiefproject voor Marokkaanse Jongeren plaatsgevonden. Tevens nemen de coördinator van het Preventieproject en het hoofd van de afdeling Welzijnsbeleid deel aan de begeleidingscommissie van het Perspectiefproject. Om te voorkomen dat jongeren door beide projecten worden geholpen (dit is niet ondenkbaar bijvoorbeeld omdat veel jongeren uit Osdorp in het gebied van het Perspectiefproject naar school gaan), is er regelmatig overleg tussen de coördinatoren van beide projecten. De Osdorpse contactfunctionaris heeft enkele dagen stage gelopen bij het Perspectiefproject en er vindt regelmatig overleg plaats over individuele jongeren.

Daarnaast vinden er begeleide doorverwijzingen plaats vooral naar het PPI en is er regelmatig contact over cliënten met medewerkers van voogdij-instellingen.

Diversen

In Amsterdam-west functioneert een netwerk dat is opgezet door leerplichtambtenaren, waarin hulpverlening aan individuele jongeren wordt gecoördineerd. Een omvangrijk deel van de jongeren die hier aan de orde komen is van Marokkaanse herkomst. De contactfunctionaris neemt deel aan dit netwerk en onderneemt actie bij Osdorpse jongeren.

Conclusie

Na twee maanden valt te constateren dat de nieuwe contactfunctionaris erin is geslaagd de bestaande contacten over te nemen en in sommige gevallen ook uit te bouwen. In een aantal gevallen zijn bestaande afspraken aangescherpt.

3 Jongeren van het Preventieproject

3.1 Aanmeldingen

Hoewel het project in de zomermaanden heeft stil gelegen is er in 1992 toch een groot aantal jongeren bij het PMJ terecht gekomen. Per 1 december 1992 zijn 71 jongeren aangemeld, 60 jongens (dat is bijna 85%) en 11 meisjes.

De leeftijdsopbouw van de aangemelde jongeren is weergegeven in tabel 1. Hieruit blijkt dat vooral het oudere gedeelte van de doelgroep wordt bereikt.

Tabel 1: De leeftijdsopbouw van de jongeren van het PMJ, absoluut en procentueel

Leeftijd jongeren	Aantal jongeren	
	abs.	%
jonger dan 10 jaar	4	6
van 10 t/m 12 jaar	4	6
van 13 t/m 15 jaar	21	30
van 16 t/m 18 jaar	31	44
19 jaar of ouder	8	11
onbekend	3	4
Totaal	71	100

Het grootste gedeelte van de jongeren van het PMJ is aangemeld door onderwijsinstanties, namelijk bijna 75%. Het gaat hierbij om scholen voor basis- en voortgezet onderwijs en de afdeling leerplicht van Osdorp.

De problemen in verband waarmee aanmelding plaatsvindt zijn: verzuim/spijbelen (15 maal), (vermeend) absoluut schoolverzuim (13 maal), motivatieproblemen (13 maal) en gedragsproblemen (11 maal).

Bijna 10% van de jongeren is aangemeld door de politie in verband met verdinking van een strafbaar feit.

Ook in bijna 10% van de gevallen is de jongere zelf of diens naaste familie met een hulpvraag naar het project gekomen.

3.2 Bemiddelingen

Bij de taakoverdracht aan de nieuwe contactfunctionaris is veel aandacht besteed aan de stand van zaken met betrekking tot de bemiddeling voor jongeren. De situatie van alle aangemelde jongeren is doorgesproken en er is bepaald voor welke jongeren de nieuwe contactfunctionaris bemiddelingen moet uitvoeren.

Ten behoeve van 15 jongeren die reeds waren aangemeld voor de komst van de

nieuwe contactfunctionaris heeft deze bemiddeld. Hierbij is prioriteit gegeven aan jongeren die door de politie zijn aangemeld en aan jongeren die in het netwerk-west waaraan leerplichtambtenaren en diverse (hulpverlenings)instellingen deelnemen, zijn besproken. Daarnaast leverde de kennismaking op scholen al snel enkele aanmeldingen op. Het ging om 8 jongeren die door het KMBO zijn aangemeld; deze jongens behoren tot het oudere deel van de doelgroep. De contactfunctionaris heeft met deze jongens en hun mentor gesproken waarbij bleek dat zij slechts kleine problemen hebben. Deze zijn besproken en daarbij bleek dat verdere interventie niet noodzakelijk is. Wel heeft de contactfunctionaris (samen met de coördinator van het Perspectiefproject) medewerking verleend aan een ouderavond speciaal voor Marokkaanse ouders.

Ook de kennismaking op het Florens-college en de deelname aan de verzuim-commissie heeft tot enkele aanmeldingen geleid.

Er vindt ook uitstroom van jongeren plaats. Bij een aantal jongeren zijn geen extra gesprekken of andere activiteiten meer nodig. Na een periode van nazorg waarin wordt nagegaan hoe hun situatie zich ontwikkelt, zijn de bemiddelingen voor hen afgesloten. Enkelingen zijn doorverwezen naar bijvoorbeeld het PPI.

Conclusie

We kunnen constateren dat het project de personeelwisseling goed heeft doorstaan en dat het weer op de rails is gezet. Er vinden regelmatig aanmeldingen plaats en de contactfunctionaris is druk bezig met individuele bemiddelingen voor de jongeren.

4 De voortzetting van het project

Op 22 juni 1992 heeft Stadsdeel Osdorp bij het ministerie van Binnenlandse Zaken een verzoek ingediend voor subsidiëring van voortzetting en uitbreiding van het project. Het ministerie heeft hierop positief heeft gereageerd en subsidie toegezegd voor 1993 en 1994. Dit betekent dat het project voortgezet kan worden en verder worden uitgebouwd.

De uitbreiding van het project houdt in de aanstelling van een vrouwelijke contactfunctionaris. Deze zal met name tot taak krijgen moeders van jongeren te betrekken bij de probleemoplossing; dit is vooral bij het jongere gedeelte van de doelgroep noodzakelijk. Daarnaast zal zij haar aandacht gaan richten op de meisjes die bij het project worden aangemeld.

Op dit moment heeft het dagelijks bestuur van het stadsdeel er de voorkeur aan gegeven geen financiële verplichtingen voor de uitbreiding van het project aan te gaan. Bovendien is het de vraag of het werk dat in het kader van het PMJ wordt uitgevoerd, op langere termijn tot de taken van het stadsdeel behoort. Daarom zal tot detachering van de nieuwe vrouwelijke contactfunctionaris worden overgegaan: de betrokkene wordt bij de SEZO aangesteld en door die instelling gedetacheerd naar het PMJ. Argumenten voor deze keuze zijn:

- de SEZO en het PMJ richten zich beide op bewoners van Osdorp,
- de SEZO en het PMJ worden beide gehuisvest in het nieuwe stadsdeelhokantoor, hetgeen vooral praktische voordelen biedt,
- gecoördineerde sturing van de vrouwelijke contactfunctionaris is goed mogelijk,
- met name het onderdeel Algemeen Maatschappelijk Werk verricht werkzaamheden die gelieerd zijn aan die van het PMJ.

Het stichtingsbestuur van de SEZO gaat accoord met de voorgestelde constructie. Deze wordt in een overeenkomst vastgelegd. De SEZO zal belast worden met het formeel werkgeverschap terwijl de inhoudelijke verantwoordelijkheid berust bij de afdeling Welzijnsbeleid van het stadsdeel. De projectmedewerkster zal worden gehuisvest bij de afdeling Welzijnsbeleid.

In november 1992 is een daadwerkelijke start met de werving van de vrouwelijke contactfunctionaris gemaakt. Sleutelpersonen zijn benaderd met de vraag of men geschikte kandidaten kan aanleveren. In een eigen Marokkaans radioprogramma zijn kandidaten opgeroepen te reageren. Dit heeft helaas slechts weinig reacties opgeleverd. Daarom is alsnog besloten een advertentie te plaatsen in de landelijke dagbladen, deze is begin januari verschenen.

Het kost meer tijd dan verwacht om een geschikte candidate te vinden. Er wordt wel naar gestreefd zo snel mogelijk na 1 januari 1993 tot aanstelling over te gaan.

In 1993 zal het evaluatieonderzoek van het project plaatsvinden. Leidraad hierbij is het voorstel voor het evaluatie-onderzoek dat in de begeleidingscommissie van het project is besproken.

Bij de procesevaluatie zal aan de hand van de tussenrapportages het verloop van het project worden beoordeeld. De productevaluatie zal een beschrijving en een beoordeling van de individuele bemiddelingen bevatten. In mei 1993 zal een tussenevaluatie worden overlegd en in december de eindevaluatie.

In het eindevaluatierapport zal uitgebreid stil worden gestaan bij de wijze waarop het project na 1993 zal worden voortgezet. Keuzemogelijkheden zullen worden aangegeven en er wordt geadviseerd over de meest wenselijke vorm.